

Utopia 2/2022

Utopia 2/2022

Julkaisija: Turun yliopiston kotimaisen kirjallisuuden ja yleisen
kirjallisuustieteen ainejärjestö Mimesis ry

Päätoimitus ja taitto: Matilda Kirvelä & Selma Hopsu

Painopaikka: X- Copy, Turku

Toimitus:

Joel Suontama & Elina Salonen

Kannet: Pyy Ruonavaara

Painos: 70 kpl

2 Pääkirjoitus
Matilda Kirvelä
& Selma Hopsu

6 Koulutuspoliittiset terveiset
Ennu Leiwo &
Elina Salonen

10 Turun kirjamesstut
Kirjamessutyörymä

18 Matkapäiväkirja
Elina Salonen

22 Teatterintekijä
Helka Ermalan
haastattelu

30 Scifin valtakunta
Shimo Suntila

36 Matkan loppupäästä,
vanhuudesta
Olavi Partanen

40 Uuden vuoden horoskooppi

4 Puheenjohtajalta
Jutta Pirttijärvi

9 *Kun on tarpeeksi vauhtia*
Matilda Kirvelä

12 Emeritaprofessori
Päivi Lappalaisen
haastattelu

21 *Kylmä*
Martida Kirvelä

25 Nätti Nummi!
Joel Suontama

34 *Houtskär vajoaa*
Aino Kuusinen

39 *Kovat kämmenet*
Kyllikki Kruuna

Matka

Hyvä Utopian lukija.

Tämän syksyn numero johdattelee monenlaisten eri matka-aatosten pariin. Emeritaprofessori **Päivi Lappalaisen** kanssa keskustelimme uteliaisuuden tärkeydestä ja mielikuvituksen avulla matkustamisesta, teatterintekijä **Helka Ermala** puolestaan avasi esityksen matkaa ideasta näyttämölle ja **Shimo Suntila** suuntasi aatoksensa tähtitaivaan tuolle puolen. Kirjoittajat ovat tehneet matkoja kauas ja lähelle, niin Turkuun kuin sen rajojen yli yhä kaukaisille rannoille saakka. Sanojen kyydissä pääsette matkustamaan niin lapsuuteen kuin elämän ehtopuolelle. Kaikkia tekstejä yhdistää tavalla tai toisella halu nähdä vähän enemmän ja vähän pidemmälle.

Hyvää matkaa,

toivottaa koko Utopian toimitus

Turussa 8. joulukuuta 2022

MATILDA KIRVELÄ

Viime aikoina mielessäni ovat pyörineet paljon ajatukset mahdollisista maailmoista niiden muodostamista matkoista. Kirjaimellisella tasolla matkustaminen tarkoittaa minulle lähinnä kovasti rakastamaani pyöräilyä. Turun saaristo jaksaa herätellä usein unessa olevaa matkakuumettani ja näin joulun alla haaveilen vähän myös Euroopan kaupungeista jouluisina. Onneksi aina voi lukea ja kirjoittaa: synnyttää sellaisia mahdollisia maailmoja.

Myös kirjasuosituksissani tulkitsen matkaa löyhästi. Ensimmäisessä matkataan saaristoon, toisessa suruun ja kolmannessa vuosikymmenten halki:

Johanna Venho: *Syyskirja*

Joan Didion: *The Year of Magical Thinking*

Kjell Westö: *Den Svavelgula Himlen*

SELMA HOPSU

Olen matkustanut elämässäni tuhansia tunteja bussilla. Asuin yhdessä kaupungissa, kävin koulua toisessa ja vanhempani asuivat eri paikkakunnilla. Minulla on syvä ja keskeneräinen suhde matkalla olemiseen, välitiloihin, eksyksissä olemiseen ja vaeltamiseen. En tiedä onko olemassa muuta elämää, kuin jatkuva liike ja muutos. Rakennan väliaikaisia linnakkeita Turku-Helsinki-junaan, tyttöystävän rinnalle ja joulukuiseen lumisateeseen. Olen vanhasta tottumukselta valmis pakkaamaan punaisen hevosreppuni hetkenä minä hyvänsä. Vaikka reissaajan elämä on takin pukemista eteisessä, on se myös kotiinpaluita.

Evästaukojen suhteen olen varma: sellainen on oltava, oli matka miten pieni tahansa.

Sopivaa lukemista mille vain matkalle:

Bea Uusma: *Naparetki – minun rakkaustarinani*

Kyllikki Villa: *Vanhan rouvan lokikirja*

J. R. R. Tolkien: *Hobitti*

Matkasta ja Mimesiksestä

JUTTA PIRTTIJÄRVI

Kun olin 14-vuotias, kannoin matkoillani mukana Nalle Puh -vihkoa, johon kirjoitin matkakertomusta. Liimasin vihkoon pääsylippuja, kuivattuja kukkia ja kuitteja, jotta muistaisin matkan yksityiskohdat. Idea oli sinänsä kiva, mutta matkakertomus jäi kesken, enkä ole tainnut katsoa sitä sen tekemisen jälkeen. Kaiken lisäksi tällä hetkellä vihko on hukassa. Kiireisen elämän keskellä minulle käy usein näin, että tällaiset pienet projektit eivät koskaan valmistu. Jotain aloitetaan, sitä ei saada valmiiksi ja se hylätään toisen projektin tieltä.

Kun ajattelen sanaa *matka*, ajattelen nimenomaan janaa aloituksen ja lopetuksen välillä. Matkalla on tietysti myös aloitus- ja lopetuspisteet, mutta minulle matka implikoi sitä, että ei ole pakko katsoa taakse tai nähdä eteen, vaan voi vain elää jossain kohtaa janaa ja keskittyä yhteen hetkeem kerral-

laan. Nyt kun ensimmäinen puheenjohtajakauteni tulee päätökseen ja jatkan tästä matkaa toiselle kaudelle, en ajattele vuodenvaihdetta minään päätöspisteenä, jonka jälkeen aloitetaan uudelleen alusta – ja sehän oppimisen ydin onkin. Uusia kokemuksia rakennetaan vanhojen asioiden päälle, sen sijaan, että aloitettaisiin jokainen asia puhtaalta pöydältä. Itse koen, että yliopistovuodet seuraavat toisiaan niin koherentisti, että välillä on vaikea muistaa, kuinka monetta vuotta nyt opiskelenkaan.

Kuluneen vuoden aikana Mimesis on järjestänyt paljon uusia tapahtumia ja jatkanut vanhoja perinteitä. Jäsenistölle ei ole kenties ollut täysin näkyvää se, että ilmaisten tilojen puutteen vuoksi olemme tehneet paljon yhteistyötä muiden ainejärjestöjen kanssa. Osa näistä yhteistyötapahtumista onkin harmillisesti peruuntunut aikataulujen ja muiden epäselvyyksien takia. Yhteistyö vaatii

paljon kärsivällisyyttä ja aikaa, mutta onneksi se on myös hyvin palkitsevaa poikkitieteellisten tuttavuuksien myötä. Ponnistelumme eivät ole myöskään jääneet huomiotta, sillä tänä syksynä Mimesis palkittiinkin TYY:n järjestämässä Hall of Fame -gaalassa *Yhteisöllisin järjestö* -tittelillä.

Järjestötoiminnassa koenkin hyvin palkitsevana sen, että pystyn jättämään kädenjälkeni suorasti tai epäsuorasti hyvin monien ihmisten elämään. Vaikka joskus kuulenkin nostalgista ihannoitua siitä, minkälaista kirjallisuusaineiden

järjestötoiminta ennen Mimesistä oli, on tärkeää, että järjestötoimintaa kehitetään koko ajan. Kehityksen myötä pystymme vastaamaan jatkuvasti muuttuvan maailman haasteisiin ja vaatimuksiin.

Näiden pohdintojen myötä suuntaankin katseeni kohti Mimesiksen seuraavaa vuotta, jolle on jo ehditty suunnittelemaan vaikka mitä mielenkiintoista. Tervetuloa siis ideoimaan ja osallistumaan kaikkeen kivaan toimintaan yhdessä muiden kirjallisuushenkisten ihmisten kanssa! ☺

Kiinnostaako matalan kynnyksen toiminta Mimesiksessä? Hae mukaan virkistystoimikuntaan!
Lisätietoa tulossa myöhemmin.

TURUN YLIOPISTO ”TASAPAINOTTA TALOUTTA”, KUINKA KÄY KIRJALLISUUSTIETEIDEN?

ENNU LEIWO & ELINA SALONEN

Turun yliopiston talouden tilasta on käyty mediassa näkyvästi keskustelua viime aikoina. Monelle tuli kuitenkin yllätyksenä, kun Turun yliopisto julkaisi 10.11.2022 mediatiedotteen, jossa ilmoitettiin vuosina 2023–2028 toteutettavasta talouden tasapainottamisohjelmasta eli kansankielellä säästöohjelmasta.

Syiksi talouden tasapainottamisen tarpeelle on annettu muun muassa yliopiston perusrahoituksen riittämättömyys, inflaatio ja sijoitustoiminnan tuottoennusteiden heikentyminen. Pitkän aikavälin suunnitelmalla pyritään yliopiston johdon mukaan välttämään lähitulevaisuuden taloudelliset roimahdukset.

Säästötarve on suurelta osin Sipilän hallituksen koulutuspoliittisten päätösten eli koulutusleik-

kausten seurausta. Myös uusi yliopistolaki on vaikuttanut asiantoihin kaventamalla yliopistodemokratiaa, keskittämällä valtaa ja muokkaamalla yliopistoa radikaalisti yhä enemmän yrityslogiikalla toimivaksi instituutioksi.

Kirjallisuusoppiaineiden henkilökunta ja opiskelijat ovat rehtori **Jukka Kolan** johtaman yliopiston edesottamuksista huolissaan syystä. Kuten Helsingin ja Tampereen yliopistojen viime vuosien tapahtumista olemme nähneet, raha edellä tehdystä koulutuspolitiikasta kärsivät ensimmäisinä alat, joilla nopeaa käytännön hyötyä on hankala mitata. Myöskään yliopiston rahoitusmallin kriteerit eivät varsinaisesti suosi humanistisia aloja.

Käytännössä ylevän kuuloinen ”tasapainottamisohjelma” tarkoittaa muun muassa yliopiston hen-

kilöstön YT-neuvotteluita. Erityisen huolestuttava onkin mahdollisuus jo valmiiksi vähäisen henkilökunnan irtisanomisiin alalla kuin alalla. Vaikka opiskelijamäärät suomalaisissa yliopistoissa ovat viime vuosikymmeninä moninkertaistuneet, on henkilökunnan määrä yliopistoissa kasvanut vain vähän tai pysynyt samana. Kun henkilökunta on jo valmiiksi ylityöllistettyä, henkilöstökuluista säästäminen on sietämättömän lyhytnäköistä, ja sen seuraukset tulevat olemaan kauaskantoiset ja pahimmillaan katastrofaaliset.

Irtisanomisista ja virkojen lakkauttamisista perustellaan sillä, että henkilöstökuluilla on mahdollista tuottaa yliopistolle säästöjä nopeammin kuin esimerkiksi tilakustannuksia vähentämällä. On kuitenkin vaikea ymmärtää, miten irtisanomisilla voitaisiin pitkällä tähtäimellä saavuttaa mitään muuta kuin tuhoa, kun yliopiston rahoitus on sidottu opiskelijoihin eli opetukseen, ja tutkimusjulkaisujen tuottamiseen.

Kirjallisuustieteissä säästöt tulevat lyhyellä aikavälillä näkymään ainakin niin, että vaikka päätöstä kotimaisen kirjallisuuden toisen professorin lakkauttamiseksi **Päivi Lappalaisen** eläköitymisen jälkeen ei ole tehty, ei tehtävää tulla täyttämään. Myöskään **Kati Launik-**

sen syksyllä 2022 hoitama op-
piaineiden yhteinen yliopisto-
opettajan tehtävä ei saa jatkoa.

*"Yliopiston tulee olla opiskelijoille
paikka oppia laajasti
monenlaisia kriittisiä taitoja ja
ajattelua, toimia sivistävänä ja
keskustelevana yhteisönä
ihmisille, joilla on ajattelemisen
palo."*

Jonkinlaista helpotusta tilanteeseen antanee ainakin paperilla Koneen säätöön Turun yliopistoon vuonna 2022 myöntämä lahjoitusprofessori, joka kohdentuu erityisesti luovaan kirjoittamiseen ja kotimaiseen kirjallisuuteen.

Toinen kysymys on, mikä rahan ja tuottavuuden merkityksen yliopistomaailmassa pitäisi ylipäättään olla. Yliopisto ei voi olla yrityslogiikalla toimiva tuotantolaitos, vaikka sitä on organisaatio-
tasolla muokattu siihen suuntaan jo vuosikymmeniä. Yliopiston tulee olla opiskelijoille paikka oppia laajasti monenlaisia kriittisiä taitoja ja ajattelua, toimia sivistävänä ja keskustelevana yhteisönä ihmisille, joilla on ajattelemisen palo. Sen on taattava opiskelijoilleen olosuhteet, joissa mielekäs oppiminen on

mahdollista, ja henkilökunnalle ja tutkijoille olosuhteet, joissa tutkimus ja opetus kukoistavat.

Tästä ollaan kaukana, kun vuodesta toiseen säästetään yliopiston keskeisimmistä tarkoituksista – tutkimuksesta ja opetuksesta – ja niiden myötä niin opiskelijoiden kuin henkilökunnan ja tutkijoidenkin hyvinvoinnista. Erityisesti koronapandemian jälkimainingeissa kaikkiin näihin asioihin tulisi panostaa entisestään, ei leikata niistä. Turun yliopiston vahvuus on tähän asti ollut se, että täällä ei olla tehty samoja virheitä kuin Helsingin yliopistossa ja Tampereella. Niitä kohti ollaan kuitenkin menossa, mikäli emme kykene laittamaan kapuloita rattaisiin.

Olemme epävarmoja siitä, mitkä ovat opiskelijan vaikutusmahdollisuudet, kun iso pyörä pyörii. Erityisen palkitsevaa vapaa-ajan toimintaa koulutuspolitiikka ei ainakaan ole. Ja kuitenkin siitä kiinnostuminen kannattaa. Suhhteissa omaan oppiaineryhmään

koulutuspolitiikka on yhteistyötä, jossa henkilökunta ja opiskelijat ovat samalla puolella edistämässä yhteisiä intressejä: opetuksen korkean laadun ylläpitämistä, kansainvälisesti ja kansallisesti merkittävää tutkimusta, ja yleistä hyvinvointia yliopistolla. Koulutuspolitiikkaan osallistuminen muistuttaa, että pandemia-ajan eristyksen seurauksista huolimatta emme ole yksin, vaan osa yliopistoyhteisöä.

Kiitämme jo ennalta työtämme koulutuspolitiikan parissa ensi vuonna jatkavia kotimaisen kirjallisuuden koulutuspoliittista vastaavaa **Matilda Kirvelää** ja yleisen kirjallisuustieteen koulutuspoliittista vastaavaa **Henna Hurmetta**. Lisäksi kehotamme kirjallisuudenopiskelijoita hakemaan yliopiston hallinnon opiskelijaedustajaksi keväällä 2023 ja TYY:n edustajistoon syksyllä 2023. Molemmissa vaikuttamisen paikoissa kirjallisuudenopiskelijoilla on paljon annettavaa. ☺

Kun on tarpeeksi vauhtia, kaikki maisemat alkavat muistuttaa toisiaan

Sumu vaihtuu halkeileviin pilviin ja
taivaaseen, joka herättää maalauksellista ikävää, mutta vaihdos
ei ole selvä:

koko maisema ei asetu kirkkauteen
Jokin jää sumuun, jää siihen, että joutuu pitelemään
harsostaan kuin helmoistaan kiinni, koska
hengittää

Ja jokin jää sinuun

Liike tarkoittaa kaipausta matkakoossa
Haikeus pitelee hikistä päätä auton takapenkillä sylissä: ei vain
koko matkan, vaan koko olemisen ajan

Ikkunan takana minä ja hän:
meidän kehomme kylminä orastavasta lumesta ja vuosikausilta
vaikuttavasta pimeästä
On selvää, että jokin on lämpö koska on elossa
Tulppaanit maljakossa eivät ole
pellolla mutta olemassa
Ikkunalasi pakottaa mahdolliset maailmat lähelle kuin
kuvat vanhoista rakkauksista

Olen pidellyt aikoja välissämme kuin ei mitään
Rakkaus kuvittelee palaavansa reissuiltaan kerroksittain, mutta palaakin
kertarysäyksellä rikkinäisen terminaalin lävitse

MATILDA KIRVELÄ

KUULUMISIA KIRJAMESSUILTA 2022

KIRJAMESSUTYÖRYMÄ

Syksy koitti jälleen, ja niin koittivat myös Turun kirjameskut. Kirjamessuja vietettiin tänä vuonna 30.9.–2.10.2022 teemalla *kuvataiteet*, ja tänäkin vuonna Mimesis ry järjesti messuviikonlopun yhteydessä paljon ohjelmaa. Aloitimme viikonlopun torstaina kokoon-tumalla runouden äärelle open micin ja pienlehden julkaisutilai-

suuden merkeissä, perjantaina järjestimme päivällä kirjamessujen Jukola-salissa kirjallisuustieteellisen paneelikeskustelun ja illalla juhlimme.

Kirjamessuviikon open mic järjestettiin Bar Ö:ssä torstaina 29.9. Esirunoilijoina tapahtumassa esiintyivät **Jutta Pirttijärvi**, **Rosi Kärkkäinen** ja **Matilda Kirvelä**, joiden jälkeen mikki oli auki. La-

valle uskaltautui melkein 15 runoilijaa, ja kuulijoita oli moninkertainen määrä esiintyjiin verrattuna. Tilaisuus on jo kahtena vuonna osoittautunut menestykseksi, joten eiköhän ensi vuonna runoilla taas. Open micin yhteydessä järjestettiin

Mimesis ry:n historian ensimmäisen pienlehden julkaisutalaisuus. Vallankumous/uni -teemaisen taidelehden koostamiseen osallistui joukko kirjallisuuden opiskelijoita ja pari vierailijaa runoudella, proosalla, piirroksin ja valokuvin.

Mimesis ry:n perinteisen kirjamessupaneelin aiheena oli tänä vuonna messujen pääteemaa kunnioittaen ”Sarjakuva taiteenlajien risteyksessä ja yhteiskunnallisen keskustelun alustana”. Keskustelijoina oli aiempien vuosien tapaan yksi tutkija ja yksi taiteilija sekä kaksi kirjallisuudenopiskelijaa. Juno Pihlajasaari ja Jenni Väyrynen keskustelivat kirjallisuudentutkija Anna Vuorinteen (TY, yleinen kirjallisuustiede) ja sarjakuvataiteilija Siiri Viljakan (*Kohti sumua* 2022)

kanssa sarjakuvan suhteesta muihin taiteenlajeihin. Keskustelussa pohdittiin myös sarjakuvan yhteiskunnallisuutta sekä lajin tulevaisuutta.

Tilaisuus oli rento ja tunnelmaltaan toiveikas: esille nousi erityisesti se, kuinka elinvoimainen taiteenlaji sarjakuva on. Sekä Vuorinnettä että Viljakkaa kiinnostaa erityisesti sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä käsittelevä sarjakuva, jonka tulevaisuus vaikuttaa valoisaalta. ☺

Mistääs kaakoo sitä neiti on?

SELMA HOPSU & MATILDA KIRVELÄ

Utopian päätoimitus tapasi syksyllä eläkkeelle jääneen Turun yliopiston kotimaisen kirjallisuuden professorin Päivi Lappalaisen. Lokakuisena illtapäivänä Turun taidemuseossa keskusteltiin muun muassa kirjallisuuden tehtävästä ja savolaisesta uteliaaisuudesta.

Kun Päivi Lappalaiselta kysytään, miten hän esittelisi itsensä, esiin nousevat ainakin sanat ulospäin-suuntautunut ja utelias. Lappalainen kertoo olevansa sydämensä pohjasta kotimaisen kirjallisuuden tutkija, mutta myöntää kiinnostuksensa myös muita aloja kohtaan ja kertookin opiskelleensa seitsemää eri ainetta yliopistossa.

“Olen optimisti, mutta kyseenalaistan jatkuvaa onnellisuuden pyrkimistä”, Lappalainen kertoo ja toteaa perään toivon olevan nuorisossa. Hän sanoo tunnistavansa nykyajasta monia asioita menneisyydestään, mutta huomaavansa myös eroja. “Nuori ihminen on innokas näkemään uutta ja huoli siitä, saadaanko esimerkiksi töitä, oli olemassa

silloinkin, mutta se oli siinä mielessä erilaista, että me pystyimme ajattelemaan, että kyllä aina jotakin löytyy.”

Lappalainen kertoo, että erilaista oli myös se, että hänen opiskeluaikoinaan ei ollut maailmanlaajuisia pandemioita eivätkä sodat ja ekokatastrofi tulleet yhtä lähelle kuin nykyään. “Nuorille ominaista pitäisi olla tulevaisuuden valoisana näkeminen – jostain joudutaan luopumaan, mutta jotakin tulee myös tilalle.”

Kun yksi ovi sulkeutuu, toinen avautuu ja niin on myös eläköityneen professorin elämässä. “Hyvä puoli tutkijana olemisessa on se, että sitä voi jatkaa tai olla jatkamatta”, Lappalainen naurahtaa ja kertoo eläkkeelläkin jatkavansa

kirjoitus- ja asiantuntijatehtäviään. Lappalaisella on myös emeritasopimus ja hän jatkaa ohjaajana väitöskirjatutkijoille. "Haikeinta on, etten näe enää opiskelijoita", Lappalainen huokaisee.

Kun puheeksi tulevat Lappalaisen kiinnostuksenkohteet tutkijana, hän kertoo kiinnostuneensa naisten kirjoittamasta kirjallisuudesta ja feministisestä kirjallisuudentutkimuksesta 1980-luvulla toisen aallon feminismiin myötä. Hän onkin ollut myös naisyhtymän tutkimuksen professorina, mutta kertoo huomanneensa sen myötä olevansa kuitenkin enemmän kirjallisuudentutkija. Professuurin kotimaisesta kirjallisuudesta Lappalainen sai vuonna 2000.

"Tutkimusmaailmassa yksi asia johtaa toiseen eikä aina ensin meinaa malttaa pysyä omalla tontillaan", Lappalainen naurahtaa ja kertoo aikanaan kiinnostuneensa 1920- ja 30-lukujen kirjallisuudesta, josta mielenkiinto vei ajassa taaksepäin 1800-luvun puolelle.

Yksi Lappalaisen kiinnostuksenkohteista on vanhempi tyttökirjallisuus: "**Louisa M. Alcottin** *Pikku naisista* tuttu poikatyttötyyppi on aika yleinen. Tyttökirjoissa tytöillä on käytännössä vaihtoehtoina joko naimisiinmeno tai kuolema, mutta on myös sellaisia kertomuksia, joissa unelmoidaan itsenäisestä naisen elämästä ja työstä. Kotimaisessa tyttökirjallisuudessa on paljon myös emansipatorisia aineksia."

Lappalainen kertoo itsekin käyneensä tyttökoulun, jonka positiivisena puolena hän näkee tyttöjen välisen hyvän kilpailun. "Kaikki hankkivat itselleen ammatin ja akateemisessa tuttavapiirissäni on paljon tyttökoulun käyneitä, jotka ovat nyt eläkeiässä."

Tyttökirjallisuudesta ja tyttökouluista puhuttaessa keskustelu ajautuu myös feminismiin. Kirjallisuudentutkimuksessa naisprofessoreita on ollut jo 1960-luvulta lähtien, mutta kaikilla aloilla ei todellakaan ole näin. Lappalainen kertoo, ettei itse ole kokenut seksuaalista häirintää yliopistolla, mutta tunnistaa ongelman todelliseksi. "Onneksi Me Too -liikkeen myötä häirintään on alettu puuttua", Lappalainen toteaa.

*Päänsä sisällä voi matkustaa
vaikka kuinka paljon!*

Kysymykseen syksyn Utopian matkateeman merkityksestä vastaa emerita ensin nauraen, että koko elämähän on metaforinen matka, mutta vakavoituu sitten pohtimaan matkailua konkreettisemmalla tasolla. Lappalainen kertoo matkustaneensa lähinnä työn vuoksi erilaisiin konferensseihin tai opettamaan – myös sellaisiin paikkoihin, joihin ei olisi muuten ehkä tullut mentyä. Hän on kiinnostunut kaupungeissa olemisesta, sekä kaupunkiin ja maahan tutustumisesta pintaa syvemältä.

Myöhemmin haastattelussa Lappalainen muistelee Prahan Kaarlen yliopistossa pidettyä opetusviikkoa, joka tuntui siltä kuin olisi kävellyt historiaan sisään. Hän kertoo pilke silmäkulmassa, etteivät aurinkolomat ole herkän palamisen takia hänen juttunsa, mutta esimerkiksi Norjan Hurtigruten-rannikkoreitti voisi kiinnostaa ja Islannissa hän on käynytkin.

Lappalainen nostaa esiin myös kotimaanmatkailun ja kuinka se voisi näin ilmastonmuutoksen valossa olla kannatettavaa. "Täytyy kauhean tarkkaan miettiä mitä fyysistesti tekee", Lappalainen tiivistää. Häntä matkoille ovat vieneet konferenssien lisäksi kielitaito: Lappalainen kertoo tehneensä paljon yhteistyötä

ruotsinkielisten tahojen kanssa ja kuinka Tukholma on hänelle kuin toinen kotikaupunki.

”Myös päänsä sisällä voi matkustaa vaikka kuinka paljon”, Lappalainen huudahtaa. Hän kertoo, kuinka kirjallisuuden kautta voi tutustua jopa sellaisiin maihin, joita ei ole olemassakaan. Lappalainen harrastaa dekkareita ja kuuntelee niitä etenkin kävellessään ja sieltä hänelle muistuu heti mieleen esimerkki kuvitteelliseen maahan sijoittuvasta mysteeristä.

Lappalaisen mukaan kirjallisuus voi tarjota myös matkoja historiaan tai temmata mukaan fyysisten matkojen kuvauk-siin.

”Parhaimmillaan saa yllirajaisuuden kokemuksia”, Lappalainen aloittaa pohdintansa siitä, miksi ihmiset matkustavat. Hän kertoo, kuinka matkustaminen tarjoaa uusia kokemuksia ja avartaa maailmaa, sekä vahvistaa kykyä ymmärtää ja arvostaa erilaisia ihmisiä ja kulttuureja. ”Sananlasku sanoo, että on kiertänyt muutakin kuin tahkoa”, Lappalainen summaa. Vastaus kääntyy ketterästi vastaamaan myös lukemisen syihin. Kirjallisuus tarjoaa matkoja ihmisten mieliin, mikä lisää mahdollisuuksia ymmärtää erilaisia ihmisiä ja ajattelutapoja. Lappalainen kiirehtii korostamaan, että vaikka

kirjallisuudella on todettuja hyötyjä, lukea voi ihan vain sen itsensä takia: ”Kirjallisuuden tehtävä on tuottaa esteettistä nautintoa, se on se tärkein.”

Lappalaisen mielestä kirjallisuuden itseisarvo helposti unohtuu, kun ihmisiä yritetään saada lukemaan. Hänen mielestään on tärkeää, että kirjallisuutta on saatavilla, uusia kirjoja ilmestyy ja kouluissa tutustutaan lukemiseen. Kirjastolaitosta Lappalainen ylistää demokraattisena instituutiona. Hänen mukaansa oleellista on, että ihmiset saavat käyttää mielikuvi-tustaan.

Kirjallisuuden tehtävä on tuottaa esteettistä nautintoa, se on se tärkein.

Päivi Lappalainen syntyi Ylä-Savossa ja eli siellä elämänsä kolmetoista ensimmäistä vuotta. Sieltä perhe muutti Turkuun ja Lappalainen meni tyttökouluun. "Olihan siinä omat sopeutumisvaikeutensa, mutta nyt turkulaisuus ei lähtisi enää millään pois", Lappalainen kommentoi. Savolainen uteliaisuus on kuitenkin säilynyt ja hän seuraa edelleen paikallislehdestä lapsuudenmaisemiensa kuulumisia.

Toinen käännekohta Lappalaisen elämässä, oli yliopistopintoihin ryhtyminen. Ura yliopistossa urkeni jo opintojen loppupuolella: häntä kannustettiin tekemään gradu valmiiksi, jotta hän voisi saada assistentin sijaisuuden. Silloin Lappalainen arpoi yliopistolle jäämisen ja Ruotsissa asuvan kumppanin välillä, mutta yliopisto lopulta voitti. "Se oli aika iso päätös, mutta päivääkään en kadu valintaani", Lappalainen summaa.

Oma suunta ei löydy kuin uteliaasti kokeilemalla.

Hän kannustaa hankkimaan ruotsin kielen taitoa, sillä se on etu ja tarjoaa lisää mahdollisuuksia uralla etenkin kotimaisen kirjallisuuden tutkijoille. Hänelle sujuva ruotsin kielen taito on mahdollistanut paljon yhteistyömahdollisuuksia erilaisissa hankkeissa.

Vaikka emeritaprofessori jättää Yliopistonmäelle suuren aukon, salit täyttyvät joka syksy tulevista kirjallisuustieteen osajista. Hän toivottaa opintonsa aloittaneille uteliaisuutta kaikkea uutta kohtaan ja uskallusta ylittää omat mukavuusalueensa. "Nykyisin näyttää siltä, että ei olla kaikkiruokaisia."

Lappalainen suosittelee lukemaan itselle uudenlaista kirjallisuutta, sekä tekemään aluevaltauksia eri lajien ja tutkimussuuntauksien pariin. "Hyvä novelli voi olla paljon parempi kuin tylsä romaani", Lappalainen summaa. Oma suunta ei löydy kuin uteliaasti kokeilemalla.

Pitkän uran tehnyt tutkija ja opettaja muistuttaa, ettei ihminen ole koskaan valmis. Häntä itseään kiinnostaisi opiskella jotain uutta kieltä, esimerkiksi italiaa. Ennestään kielitaitoihin kuuluvat ruotsin lisäksi muun muassa saksa ja viro. Myös unkaria ja saamea tuli aikoinaan opiskeltua. "On niin monia asioita!" hän huudahtaa, kun

kiinnostavien kielten lista alkaa rönssyillä. Uteliaisuus ei lähde tutkijasta ja keskustelemme hetken oopperan tulkkaamisesta viittomakielelle.

Lappalaisen mielestä opiskelu on kivaa ja tutkimus äärimmäisen kiinnostavaa. Lappalaisella oli itsellä monia aineita ja kiinnostuksen kohteita, eikä hän ole kovin innostunut "putkitutkinto"-ajattelusta: "Itse luin kuusi vuotta, enkä yhtään kadu sitä."

Lappalainen kannustaa myös lähtemään vaihtoon, jos se vain on mahdollista. "Nuorena kaikki elämykset kokee voimakkaammin." Hän pohtii ääneen myös sitä, miten myöhemmin voi olla vaikeampi lähteä esimerkiksi perheellistymisen takia.

Hän kuitenkin tähdentää, että opiskelijoiden tilanteet ovat yksilöllisiä ja muisteleekin liikuttavaa sähköpostia, jossa kiiteltiin lupaa saada ottaa luentosaliin vauva mukaan. "Nämä on tällaisia arjen pieniä hyviä tekoja, joita ei itse välttämättä edes ajattele sellaisiksi – että kuinka tärkeitä ne saattavat toisille olla." Saavutettavuudesta huolehtimista Lappalainen pitää tärkeänä.

Lähes kaksi tuntia on mennyt hujahtaen ja haastattelu alkaa tulla päätökseensä. Pitkän uran tehneen Lappalaisen tarina-arkku olisi pohjaton, mutta päättämme emeritaprofessorin tutkimaan museon uutta näyttelyä. ☺

*Otsikon repliikin lausui aikoinaan eräs savolainen nuorelle Lappalaiselle vierailulla kotikonnuille. Jos olet kuten toimittajamme, etkä puhu savoa, se tarkoittaa vapaasti käännettynä jotakuinkin:
"Et sunnka sää mistää kaukaa ole tulos?"*

MATKA- PÄIVÄKIRJA

ELINA SALONEN

Porin digitaalisen kulttuurin, maiseman ja kulttuurinperinnön tutkinto-ohjelma järjesti ekskursion Tarttoon ja Tallinnaan elo-syyskuun vaihteessa.

Maanantai 29.8.

Voisi sanoa, että metaforallisesti matka alkoi jo kuukausia aiemmin, mutta konkreettisesti se alkoi kello 5.31 Turun rautatieasemalta. Nukuin yön kehnosti ja ajelin Voilla asemalle sen pienen turkoosin matkalaukun kanssa. Turusta junalla Helsinkiin (meinasin jäädä vahingossa pois Pasilassa) ja Kampista raticalla satamaan. Siellä terminaaliin, jossa ekskursionista tuleekin yhden ihmisen matkan sijaan meidän matkamme, vaikka oli se sitä jo aiemmin vaikka ei edes tajuttu, koska osa porukasta saapui satamaan samalla raticalla. Jälkeen päin muistin ne keltaiset kumpparit, joita olin tuijotellut. Tai olihan se aina ollut meidän kaikkien yhteinen matka, kun oltiin nähty Zoomissa ja väsätyt esseitä.

Laivalla kierrettiin Tax free -myymälä, ihmeteltiin alle vitosen maksavia tupakka-askeja ja istuttiin tuulessa kannella. Meri, se pieni Suomenlahden lutakko, herättää kuolemanpelkoa ja sielunrauhaa samaan aikaan. Joillekin se oli vain matkapahoinvointia.

Tallinnassa etsittiin rautatieasema ja junaa odotellessa vitsailtiin, että jos viidessä päivässä ehtii tulla koti-ikävä niin ainakin maasta löytyy R-kioskeja ja Hesburgereita. Junan ikkunassa Tallinnan rakennukset muuttuivat maaseudeksi, vanhoiksi asemiksi ja lopulta Tartoksi, johon oltiin tähtäämässä. Hostellilla virkistäytymisen jälkeen päästiin kunnolla ekskursion aiheen pariin, Viron synkkään kulttuuriperintöön nimittäin. Virallisestihan matka alkoi siitä. Ensimmäinen esitelmä oli Viron Tarton rauhasta, jotta alkukaan ei olisi liian valoisa.

Tiistai 30.8.

Seuraavana päivänä lähdettiin ajelemaan pienellä bussilla sateen sekaan. Meidän pieni seikkailijoiden ryhmä suuntasi tutkimaan Taevaskojan luonnon- ja maisemansuojelualuetta. Kirjoitettiin parini kanssa se esseestä tästä. Paikalla sijaitsee kymmeniä metrejä korkeita devonikaudelta peräisin olevia hiekkakivikallioita, Ahjajoki, lähteitä ja luolia, joista osa johtaa tarujen mukaan Helvettiin. 1930-luvulla entiset mystiset ja pyhät paikat muuttuivat älymystön kesänviettopaikoiksi. Satoja miljoonia vuosia vanhat hiekkakivikalliot taas ovat nykyään täynnä kaiveruksia, koska ihmisellä on jonkinlainen pakkomielle jättää jälki itsestään ja olemassaolostaan. Ironista kyllä: tässä minäkin jätän jälkeäni matkamme olemassaolosta.

Bussikuski kierrätti meitä pitkin poikin maaseutua katsomassa Venäjältä Viroon turvaan tulleiden vanhauskoisten kylää ja kirkkoja. Peipsijärven rannalla satoi kaatamalla ja tuuli. Random huussin ovesa oli sydämen muotoinen ikkuna. Pitkällä useampaa vierekkäistä kylää halkovalla raitilla myi mummo sipuleita.

Keskiviikko 31.8.

Nähtiin Tarton keskustaa, yliopisto ja sen lämmintä henkilökuntaa sekä kansallismuseo. Nappasin yliopistolta mukaan Interlitteraria-julkaisuja. Suomalais-ugrialaisten kansojen elämästä kertova Uralin kaiku -näyttely museossa veti itse kunkin hiljaiseksi. Hävettää myös Suomen toiminta, kun saamelaiset eivät saa oikeuksiaan.

Hostellikämpikseni totesi tänään, ettei Viro ole pelkkää halpaa viinaa ja huoria. Se pitää paikkansa. Virolla on ikioma matkansa, ei se ole mikään rip off -Suomi.

Torstai 1.9.

Kolme päivää Tartossa takana ja lähdettiin takaisin Tallinnaan. Pronssisoturi, patsaita ja hautausmaita. Jokunen tunti lisää museoissa. KGB:n entiset vankisellit. Myös Viron klassikkokirjailija Jaan Kross joutui viettämään kohteessa aikaa ja päätyi kyyditetyksi Siperiaan. Patarei-vankila, jonne poliittisten vankien matka päättyi kivisten seinien sisälle. Nykyään kuitenkin luonto ottaa entisessä vankilassa omaa tilaansa ja ihmisten matka katoaa. Monen ihmisen matka katosi jo silloin, kun Neuvostoliiton puolesta vankilan asiakirjat vietiin poistuksessa mukana. Kaikki mitä oli ennen, ne matkat, pyyhittyinä melkein kokonaan pois.

Pohdin tässä ennen nukkumaanmenoa ajatusta ”tässä sitä on tultu Polvan maa-seudulta Tallinnaan kulttuuriklubi-Winkeliin oluen äärelle”. Kaisa Ling Thing veti upean show:n. Suomalaiset eivät ole ainoa kansa, jolla on ylisukupolviset sotatraumat. Neuvostoaikana vaimojaan hakanneita alkoholistimiehiä ja väärin käytetty kommunismi.

Perjantai 2.9.

Tsekattiin Kommunismin uhrien muistomerkki ja vieressä puisto täynnä omenapuita ja kuinka sen olisi tarkoitus muistuttaa turvallisesta kotipihasta. Meri näytti ihanalta. Ennen laivan lähtöä kierreltiin Tallinnaa ja käytiin kahvilla.

Ei pidä unohtaa matkamuistoja, kun niitä tänään metsästettiin: pihkakoruja, Kalev-suklaata ja kermalikööriä. Omalla kohdalla kirjoja ja erityisesti anti-kvariaatista hankkimaan Lili Prometin Primavera-romaanin, joka kertoo aiheeseen sopivasti seuramatkasta Italiaan.

Laivalla kuunneltiin Nelli Matulaa ja kävin taas tuijottelemassa maisemia ulkokannella. Helsingissä mentiin jäätävällä kiireellä Kamppiin, jotta ehdittiin bussiin H:n kanssa. Siinä matkaväsymyksen keskellä oli varmaan mukavinta, että hän hankki meille paikat peräkkäin niin että molemmat pääsi ikkunan viereen ja levittäytymään. ☺

Kylmä

MATILDA KIRVELÄ

Tie, jonka väitöt tuntevasi ja saaristo, josta minä niin pidän. Painaisin pääni selkääsi vasten ja yrittäisin kuunnella sydäntäsi, jos emme pyöräilisi. Taivas on uhkaava oikeasti uhkaamatta: on pilvet, ei sadetta ja on sumu, josta huolimatta näkyvyyttä. Eniten on ja kirjoittaa unista, jotka eivät tapahtuneetkaan. Päivällä melkein unohtaa ihon, johon kuuluu iltaisin.

Lehtien pudottua jäljellä on ei kaikkein imartelevin alastomuus, josta osa minusta pitää silti. Viimeisiltä pyydän hiljaa: *älkää pudotko koskaan*. Käännät päätäsi taaksesi, mutta huppusi estää katseitamme kohtaamasta. Kysyt kolme kertaa mitä ja minä vastaan kaksi kertaa, ettei mitään. Tyhjiys tekee koko tilan: oma huone on se, jossa tulee ajatelleeksi. Jokin etenkin erityisissä välimatkoissa jää kaikumaan runoiksi.

“Hitaasti”, sinä sanot perillä varmallalla äänellä ja jatkat sitten kuiskaten: “Meillä on koko elämä aikaa.” En koskaan väitä vastaan enkä osaa arvata, miten kalliiksi se tuleekaan.

Käytämme eliniän verran raviten haikeudesta elinvoimaisemman kuin kasvimaasta. Koko elämä tarkoittaa: avohaava kuin sydän ja sirpale käymässä. Keskenäisyys huuhtoo rantaviivan omakseen.

Tänään on pilvistä, minä kirjoitan kohmeisilla käsilläni muistoksi. Se, että meillä oli melkein kaikki, tarkoittaa kokonaista elämätöntä elämää. Menetys kuiskaa, että muistaminen jää ja kasvattaa kuvan kukkapenkistä. Taivas asettuu mereksi ja laajemmalle kuin kuvittelee.

On matka, joka tarkoittaa niin pitkää sumua, että siitä tulee tie.

ROHKEUDEN JA TYHMYYDEN TUTKIELMA

SELMA HOPSU

Turun ylioppilasteatteri on pitkäikäinen ja aktiivinen järjestö. TYT muutti vuonna 2022 Linnankadulta evakkoon Taiteen taloon. Ensimmäinen produktio Rettigin uusissa tiloissa oli syksyllä 2022 esitetty *Kuin kotkat jäällä*. Kävin katsomassa esityksen lokakuussa ja marraskuussa tapasin teatterintekijä **Helka Ermalan** zoomin välityksellä. Kysyin Helkalta, miten

Andrée-retkikunnan pohjoisnavalle tähdännyt vetypallo löysi tiensä Turun vanhaan tupakkatehtaaseen.

Helka Ermala on päätoiminen yleisen kirjallisuustieteen opiskelija ja aktiivinen jäsen Turun ylioppilasteatterissa, minne hän ohjasi ruotsalaisen 1800-luvulla eläneen Andrée-retkikunnan tarinan. *Kuin kotkat jäällä* syntyi yhteistyössä Helkan veljen **Olavi Ermalan** ja muiden ylioppilasteatterin jäsenten

kanssa. Idea sai alkunsa, kuten monet parhaista: oluttuopposen äärellä. Sisarukset olivat aikaisemminkin tehneet yhdessä taiteellista työtä ja pohtivat mahdollisia tulevia projekteja.

Olavi ehdotti lähtöpisteeksi **Bea Uusman** *Naparetki – minun rakkaustarinani*-kirjaa. Uusma kertoo kirjassaan omasta pakko-mielteestään selvittää, mitä Andrée-retkikunnalle kävi. Lasien tyhjettyä oli selvää, että teatteri-ilmaisun ohjaajaksi valmistunut Olavi kirjoittaisi tekstin ja Helka ohjaisi sen. Helka haki ohjauspaikka kesällä 2021 ja keväällä 2022 pidettiin jo ylioppilasteatterille tyypillinen työryhmästartti, johon osallistuneista teatterilaisista työryhmä koottiin.

Käsikirjoitus oli alun perin tarkoitus tehdä Uusman kirjan pohjalta, mutta Ermalat päätyivät lopulta tekemään täysin oman alkuperäistekstin. Lähteinä käytettiin Uusman kirjan lisäksi muun

muassa *Kotkan lento* ja *The Ice Balloon* -teoksia. *Kotkan lento* oli koottu 1930 retkikunnan muistiinpanojen pohjalta kun heidän viimeinen leirinsä ja ruumiinsa löydettiin. Kolmeenkymmeneen kolmeen vuoteen kukaan ei tiennyt, mitä kadonneelle retkikunnalle kävi.

"Ihminen vain on tosi utelias otus."

Mysteeri kiinnosti myös Helkaa: ”Nykyihmisen näkökulmasta melkein kaikki arkiympäristössä on ihmisten ihmisille tekemää ja todella harvoin joutuu sellaiseen tilanteeseen että olisi kaikkien ulottumattomissa.” Helkaa kiehtoi tarinan jyrkkä tiputus koomisesta traagiseen. Huonosti varustautuneet ruotsalaiset tutkimusmatkailijat ensin naurattavat, mutta toivoton tarpominen liikuvan ahtojään keskellä raa’an jääkarhunlihan aiheuttaman vatsakivun kourissa on loppua kohti piinaavaa katsottavaa.

Työryhmä ansaitsee kiitosta herkkyydestä. Kuusihenkinen näyttelijäjoukko puhalsi yhteen hiileen, näyttelemisen näytti vaivattomalta ja loogiselta. Komiikka ja traagi-

suus välittyivät pilkkaamatta tai kauhistelematta. Koko työryhmä vaikutti välittävän tarinasta ja sen henkilöistä. He halusivat keskittyä inhimillisyyteen ja uteliaisuuteen, sekä naiviuuteen. Helkan mukaan Andrée-retkikunnan jäsenet eivät he edes ajatelleet että heille voisi käydä huonosti. Työryhmä halusi välittää täyden umpikujan tunnu lisäksi myös toivoa, inhimillistä luonnetta, joka jaksaa yrittää loppuun saakka. "Näkokulma, mitä haluttiin tutkia, oli tämän kaiken valtava inhimisyys. Ihminen vain on tosi utelias otus."

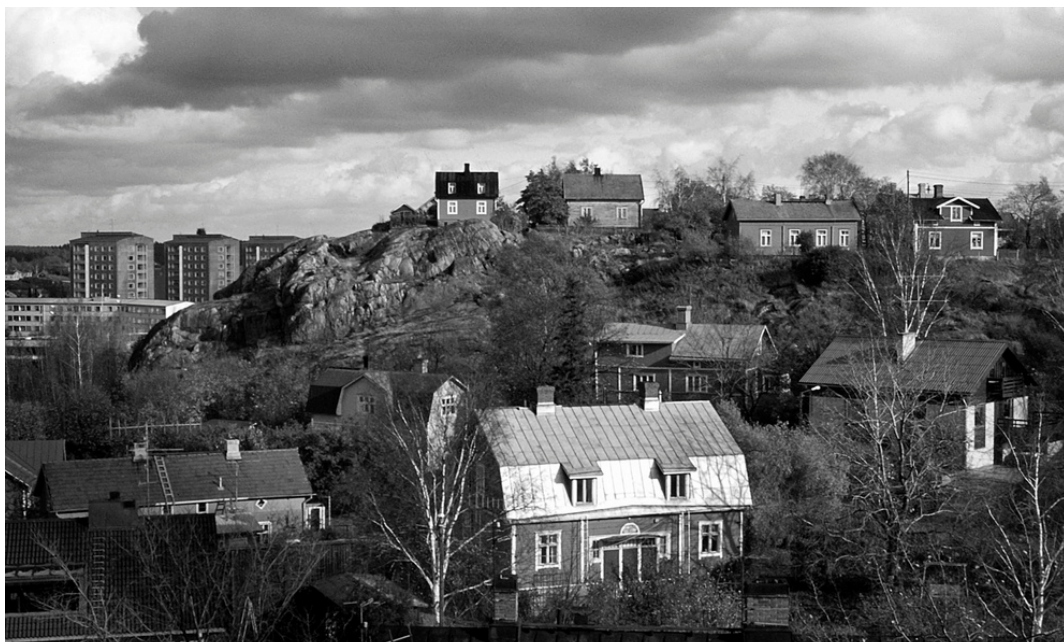
Helka kiittää henkilöhahmojen kolmiulotteisuudesta koko työryhmää ja Olavin tekstiä. "Kaikki tapahtui vuorovaikutuksessa." Olavi näytti tekstistä useita versiota ja sisarukset keskustelivat paljon hahmoista ja roolituksesta. Helka sanoo että projektiin päätyivät

mukaan juuri oikeat tyypit. Näyttelijät antoivat mennä ja tekivät paljon tarjouksia, mitkä veivät esitystä eteenpäin. "Näyttelijät saivat ottaa hahmot omikseen."

Helkan ote ohjaamiseen on dialoginen. Hän sanoo, että ohjaajana hänen tehtävänsä on pitää paketti kasassa ja huolehtia esitys ensi-iltaan, mutta kokonainen esitys on työryhmän yhteisen panoksen tulos. "Se kaikkein herkullisin lopputulos tulee mun kokemuksen mukaan siitä että ihmiset tarjoaa omia perspektiivejään, sillä sieltä tulee tosi paljon sellaisia juttuja, mitä en olisi tullut ajatelleeksi. Jos niitä ei kuuntele, niin siinä missä aika paljon." ☺

Kuvassa vasemmalta oikealle:
Tara Salakoski,
Arttu Tikkanen,
Jii Vennala,
Aino Aavaluoma,
Saana Niemi
ja Joonas Pyökki

Nätti Nummi!

Turun vanhin esikaupunkialue hurmaa rosoisella eleganssillaan ja hautaamattomalla menneisyydellään. Nummessa eletään kuin pellossa – tai desingtalossa – ja juuri siinä piilee kaupunginosan viehätys.

JOEL SUONTAMA

Käännyn asvaltoidulta Keskikadulta Santakuopankadulle, jonka jyrkään hiekkapintaan ovat mäkeä pitkin vuotaneet syysateet jyrksineet syviä uurteita. Mäen päällä jatkan oikealle Vuokramiehenkadulle, jota etenen neljäntienristeykseen hieman toria muistuttavalle aukiolle, jossa yhtyvät Vuokramiehenkadun lisäksi Kuvuorenkatu ja Takalankatu. En tällä

kertaa käy vuoren huipulla, vaan jatkan matkaani alas Takalankatua kohti Hämeentien eteläpuolta. Tuttu kävelyreitini Turun Nummessa on alkanut tavalliseen tapansa Kuvuorelta. Tervetuloa Nummeen!

Edustakoon siis kaupunginosan nimen lyhyt versio Nummi tässä tekstissä muun muassa Nummenmäeksi, Nummenpakaksi ja Pakaksi kutsuttua aluetta, joka

levittäytyy Hämeentien molemmin puolin pian Helsinginkadun ylittämisen jälkeen Hämettä kohti suunnatessa. Hämeentien pohjoispuolella Nummi sivuaa Ylioppilaskylää ja kohoaa huomattavasti merenpinnasta alueen merkittävänä maamerkinä toimivalla Kuuvuorella. Nummea halkovan Hämeentien eteläpuolella venyttäytyy kaupunginosan toinen ydin, Vanhan Hämeentien ympärille asettuva asutusalue, joka rajautuu Itäharjuun ja Hannuniittuun. Nimellisesti kartan mukaan myös Ylioppilaskylä kuuluu Nummeen, mutta Joukkilan täysin omanlaisen kulttuurihistorian vuoksi jätän alueen tällä kertaa käsittelyni ulkopuolelle.

*"Kadut ovat onnistuneet
ikuistamaan edelleen silmillä
nähtävää romantiikkaa
menneistä ajoista. Nummessa
vuosikymmenet sekoittuvat,
eikä niiden tarkka
paikantaminen liene edes
olennaista."*

Lokakuun mittaan tutuksi käynyt tiheä viima voitelee askeliani. Etenen pitkin Chorellinkatua, joka liittyy Vanhaan Hämeentiehen opiskelijatalo Tavas-

tin ja ravintola Ali Baban kohdalla. Kohti Hämettä kävellessä vastassa on mansardikattoja ja liiketiloja, joista osa on vuorautunut pysyvästi umpeen, hiekkapäälysteisiä poikkikatuja, omituisia taloja, jotka ovat joko aivan uusia tai välittömän kunnostuksen tarpeessa. Siis Nummea parhaimmillaan.

Nummi on Turun kaupungin vanhin esikaupunkialue. Mäellä ja sen ympäristössä on toiminut tehtaita jo 1700-luvun jälkipuoliskolta saakka, mikä on synnyttänyt myös työläisasutusta tykönsä. Vuoden 1827 suuren palon jälkeen asuntonsa menettäneet joutuivat hakeutumaan tilapäisasutuksiin ympäri kaupunkia, ja niin ikään Nummen väkiluku kasvoi. Kaupungin virallisten rajojen – ja asema-kaavan – ulkopuolella asuminen oli vaatimattomampaa, mutta myös vapaampaa ja edullisempaa aina siihen asti, kunnes Nummi liitettiin Turun kaupunkiin lopulta vuonna 1939.

Jotain erityislaatuista elää Vanhalla Hämeentiellä, Kuuvuorella, alueen nykyisen Hämeentien molemminpuolisilla poikkikaduilla, jotka risteävät puutalojen keskellä. Kadut ovat onnistuneet ikuistamaan edelleen silmillä nähtävää romantiikkaa menneistä ajoista. Nummessa vuosikymmenet sekoittuvat, eikä niiden tarkka paikantaminen

liene edes olennaista. Itselleni kaupunginosa henkii jonkinlaista kaupungistuvan Suomen työläisromantiikkaa, jossa kodintarvikkeet ostetaan korttelin sekatarvaraliikkeestä ja raitiovaunu kuljettaa tehtaasta kotiin puuhellaa lämmittämään. Tunnistan-kin itsessäni nostalgian, jonka alkuperään minulla ei tietenkään ole vähäisintäkään pääsyä. Tuskin kyseessä on edes sinänsä kaipuuta entiseen, vaan hengästyttävää kokemusta menneen voimakkaasta läsnäolosta, jota Nummessa voi tavoittaa.

Päällystetty Tammitie saa alkunsa Karjakujalta ja kulkee kohti Hämeentien toisella puolella sijaitsevaa Nummen kirjastoa, jonka suuntaan jatkan matkaani. Tihkusade tiivistää reittisuunnitelmia, mutta mainio lähikirjasto on joka tapauksessa vähintään sivuutettava Nummikierrosta tehdessä. Kirjaston jälkeen poikkean Halistentieltä kohti Elinantien maitotölkkitaloiksi kutsumiani vuonna 1958 rakennettuja kymmenkerroksisia kerrostaloja. Hetken kuluttua ohitan Nummenpuiston ja suuntaan kohti Q-taloa ja Suntiontietä reunustavaa Kuuvuoren kenttää. Romanttis-nostalgiset Nummi-tuntemukseni eivät siis synny oman elämänkokemukseni

pohjalta. Nummi synnyttää ne itse, ja kaupunginosa totta vie tarjoaa siihen harvinaislaatuiseen mahdollisuuden. Alueen asuntokanta eri vuosikymmenien kerrostumiseen sekä liikkeet, kuten, Hassisen kirpputori ja Turun Sähkö-Center kannattelevat paljoa muualta purettua silottelematonta kulttuuriperintöä, josta nautin suunnattomasti. Moninaisuus on Nummessa alueen omalaatuista siivottomuutta, joka luo sinne hyvin kodikkaan tunnelman.

Iso osa Nummen eri alueiden kiehtovasta rakennuskannasta on säilynyt luultavasti 1960- ja 1970-lukujen vuoksi. Kaupunkia erityisesti kyseisinä vuosikymmeninä näivettänyt Turun tauti ei jostain syystä riehunut raivokkaimmillaan Nummessa, joten paljon sellaista on saanut säilyä, mitä muualta on revitty alas. Vaikuttaa siltä, että Nummi ei ole myöskään koskaan joutunut erityisen voimakkaan gentrifikaation puistelamaksi, mikä on mahdollistanut monien konkreettisten ja ei-konkreettisten piirteiden säilymisen. Se on myös ominaisuus, joka nähdäkseni erottaa Nummen melko selvästi monesta hieman vastaavasta kaupungin puutaloalueesta. Nummessa on vielä elämää, vaikka lukuiset pienet tehtaot ovat kadonneet, eikä vuoteen 1972 saakka Vanhaa Hämeentietä ryöminyt raitiovaunu numero 2

enää kuljeta kansaa keskustaan ja takaisin.

Nummi saa erityisen silauksensa ennen kaikkea alueen rakennuskannan hämmästyttävästä moninaisuudesta. Kyse ei ole pelkästään eri aikakausina ja tarkoituksiin toteutetusta asumisesta, vaan fundamentaalisesta arkkitehtonis-esteettisestä diversiteetistä, jossa sekoittuvat keskenään materiaalit, asemakaava ja -kaavattomuus, asumismuodot ja rakennustyylit. Tavallisen maisemaa ihastelevan kaduntallaajan näkökulmasta kaupunginosa on tyhjentyvätöntä silmäniloa, kun vierekkäin seisoo esimerkiksi vanhoja puuhökkeleitä ja lasilla pinnoitettuja rivitaloja.

"Kymmenen tai kahdenkymmenen vuoden päästä moni asia voi olla toisin myös Nummessa, mutta alueen ainutlaatuinen tunnelma säilynee vielä pitkään."

Kävelyni lähestyy loppuaan, kun käännyin Suntiontieltä Unilukkarinkadulle, joka on suloinen pieni hiekkatie Kuuvuoren kentän ja Katariinan koulun välissä. Lyhyenlanta kadunpätkä edustaa

noin 100 metrin koko pituudellaan Nummen moninaisuutta varsin oivallisesti, ja erilaisten talojen lisäksi kadun varrelle mahtuu myös metsää.

Kymmenen tai kahdenkymmenen vuoden päästä moni asia voi olla toisin myös Nummessa, mutta alueen ainutlaatuinen tunnelma säilynee vielä pitkään. Vaikka vanhaa puretaan joka puolella, rahan- tahtoisen uudisrakentamisen sijasta toisinaan kyseessä on myös puhdasta ajan itsensä tapahtumista maailmassa – purkautumista, kerrostumista ja kietoutumista, joka ihanteellisimmillaan käy harmonisesti kuin luonnonvaraisen metsän sukkessio. Purkaminen ei aina ole hävittämistä eikä katoaminen hävitystä tai tuhoa, ja siinä mielessä myös Nummi voi säilyä omana itsenään, kunhan uusi ehtii vanheta siellä kyllin pitkään. Toivotaan, että moninaisuus, tässä tapauksessa värikäs ja vallaton Nummi, elää pitkään ja hartaasti. ☺

Kirjoittaja on säntillinen haahuilija, joka ei itse asu Nummessa.

Tekstissä on hyödynnetty
taustatietoja seuraavista teoksista:

Laaksonen, Mikko 2016: *Turun
puutalot*. Turku: Kustantaja
Laaksonen.

Laaksonen, Mikko & Nummelin, Juri
2013: *Turun seudun arkkitehtuuriopas*.
Porvoo: Bookwell Oy.

Teerijoki, Elina 2012: *Kaupunginosien
Turku*. Turku: Savukeidas Kustannus.

*Nummessa Ylioppilaskylän laidalla sijaitsee myös Katariinan keskiaikainen
kivikirkko ja kaunis hautausmaa.*

Matkalla avaruuteen

SHIMO SUNTILA

Kirjassaan *Pimeyden vasen käsi* scifin ja fantasian merkinimi **Ursula K. LeGuin** sanoo matkoista ja päämääristä seuraavaa: *“It is good to have an end to journey toward; but it is the journey that matters, in the end.”* Metaforiselta kantilta näin voi ollakin, ja onhan hevuskärryajelussa englantilaisen maaseudun halki tietty rustiikki-nen viehätys, mutta kun lähdetään avaruuteen, matkan hoitaa mieluiten mahdollisimman nopeasti ja vailla turhia sivupolkuja. Miksikö näin on? Siinä

missä englantilainen maaseutu tarjoaa pensasaitoja, lammaslaumoja, solisevia jokia ja vuosisataisia majataloja, avaruus... on tyhjä. Kunhan ollaan lähdetty planeetan kiertoradalta, yksi paikka näyttää aika pirun paljon samantaiselta kuin mikä tahansa muukin piste ennen määränpäättä. Ja sen lisäksi, että avaruus on tyhjä, se on myös iso. **Douglas Adams** huomauttaa teoksessaan *Linnunradan käsikirja liftareille*, että matka pubista kotiin pilkun jälkeen voi tuntua pitkältä, mutta se on maapähkinöitä verrattuna avaruusmatkailuun. Keskustasta ylioppilas-

kylän kirottuun betonisokkeloon monesti taivaltaneena voin asettua tämän viisauden takuumieheksi, vaikken suihkukoneen radan lakikorkeutta likemmäs avaruutta olekaan päässyt.

Tylsistymistä suurempi syy pitää avaruusreissu lyhyenä on se, että jos jonkin kosmisen yhteen-sattuman johdosta sitä sattuisikin löytämään mitään vetyatomia kiinnostavampaa, se olisi hyvin todennäköisesti jotain vaarallista. Ei ehkä mitään suoraan päälle-käyvää, mutta jo pelkkä mysteerikin saattaa riittää, sillä avaruus on luonteeltaan hyvin vihamielinen ja tappava, eikä ihmisen tarvitse tehdä kuin yksi virhe huomataksaan, että niin todella on. Ja jos nyt ajatellaan scifi-kirjailijoiden visioita noin yleiseltä kannalta, harvoin parin valovuoden päässä lähimmästä tähdestä kelluu hattarakioski, josta ohikulkijat voivat

Avaruus on luonteeltaan hyvin vihamielinen ja tappava.

hakea ilmaisia maistiaisia. Huomatavasti todennäköisemmin mustuuden keskellä lilluva rakennelma on armeijan bioaselaboratorio, muinaisen sivilisaation vuosimiljoonia sitten kadonnut sotaristeilijä, jonka nimi kääntyy ihmiskielelle kutakuinkin muotoon USS Megabomb Galaksintappaja X3, tai aika-avaruusrepeämä, ja ne harvoin jos koskaan vievät lähemmäs aiottua määränpäättä. Hyvä jos universumi pysyy samana.

Nyt kun on tullut todistettua, että avaruusmatkat kannattaa tehdä suorinta reittiä ja mieluiten laput silmillä kuin ravihevoseella, voidaan tarkastella erilaisia matkustustapoja. Kaikki lähtee käytössä olevasta teknologiasta.

Nykyisellään on suhteellisen vaivaton (joskin hintava) keikka pistäytyä matalalla kiertoradalla. Avaruuden raja ei ole eksakti, mutta sadan kilometrin korkeudessa maan pinnalta voimme jo sanoa olevamme avaruudessa. Puoli vuosisataa sitten kävimme tutkailmassa kuuta paikan päällä, ja vaikka edellisestä visiitistä on jo aikaa, kyllä joku maailmanmahti pykää sinne jonkin sortin tukikohdan parin vuosikymmenen sisällä. Vaan eipä jumituta paikkoihin, joissa on jo käyty.

Kuun jälkeen seuraava kohde onkin sitten punainen planeetta

Mars, joka on universumin ainoa tunnettu vain robottien asuttama taivaankappale. Toinen vaihtoehto olisi Venus, mutta vain jos joku insinööri onnistuu rakentamaan Venuksen ilmakehään sopivan kelluvan kaupungin. Pinnalle nimittäin ei kannata pyrkiä, siellä kun vallitsee kohtuullisen helvetilliset oltavat järjettömine paineitten ja lämpötiloineen. Sitä paitsi kuka haluaa planeetalle, jonka päivä on pidempi kuin vuosi? Jätetään siis tämä aurinkokunta sikseen. Se on jo niin sanotusti nähty. Suunnataan katse syvään tähtienväliseen avaruuteen.

Ensimmäiset reissut, aikanaan, tehdään pitkän kaavan mukaan. Matkat täältä sinne jonnekin kestävät vähintäänkin kymmeniä tuhansia vuosia, niin että mukaan on parempi pakata useampi korttipakka ja varakalsarit. Yksi keino selättää VR:kin tumpeloinnit ylittävä matka-aika on rakentaa sukupolvialus. Alkuperäiset lähtijät eivät perille pääse muutoin kuin molekyyleinä ruokapankissa, mutta heidän kaukaiset jälkeläisensä voivat sitten kolonisoida uuden maailman ja jatkaa ihmiskunnan tarinaa toisessa tähtijärjestelmässä. – Mikäli siellä perillä nyt on asumiskelpoinen planeetta. Tahtoo sanoa, että määränpää on syytä valita erittäin huolella. Takaisin ei

Mukaan on parempi pakata useampi kortti-pakka ja varakalsarit.

käännyttä, vaikka fiikus jäikin kastelematta, ja reissun rasi- tusten näivertämästä avaruuspaatista tuskin on jatkamaan keikkaa enää seuraavalle tähdelle.

Ei ole myöskään sanottua, että huolellisestikaan suunniteltu yhteiskuntajärjestys säilyy halki vuosituhanten. Kun ihmiskunnan tähänastisia saavutuksia tarkastelee, parisataa vuotta on jo varsin hyvä mitta mille tahansa hallitusmuoto-valtakunta-kombolle. Voi siis olla varmempi pakastaa uudisasukkaat ja sulattaa heidät vasta matkan päätyttyä. Selvitään vähemmillä vallankumouksilla, eikä kukaan julista itseään messiaaksi.

Tämä nyt sillä oletuksella, että toimiva sulatustekniikka löytyy. Vielä sellaista ei ole, vaikka pakastesäilöttyjä ihmisiä meillä piisaakin. Siinä on sivumennen sanoen kova luotto sähkönjakelun jatkuvuudelle. Montako kertaa vuodessa minäkin olen joutunut säätämään mikroaaltouunin kellon

aikaan sähkökatkon jäljiltä?

Yksi muunnos kylmäsäilöideasta on laittaa matkaan pakastettuja sukusoluja, ne kun eivät tykkää kyttyrää suuristakaan kiihtyvyyksistä, ja ne on myös helpompi suojata kosmiselta säteilyltä. Aurinkokunnan alueella sentään aurinkotuuli pitää pahimmat möyrnnät loitolla, mutta tähtienvälisessä avaruudessa kudoksia tuhoava säteily on tappava ongelma. Olisi huumori vähissä, kun puolen miljoonan vuoden lennon jälkeen huomaisi, että vasen kinttu on

rapautunut tomuksi säteilysuojien hieman pettäessä.

Ei, kyllä minä jätän tuollaisen vaivalloisen reppureissaamisen kiireisemmille tähtimatkaajille. Jos alus starttaisi vuodenvaihteessa, hyvä kun elinaikanani ehtisin nähdä tämän aurinkokunnan kaasujättiläiset. Cryo-kekkereihinkään en ole valmis. Olen luonteeltani vilukissa ja inhosin jo ylioppilaskylän länsipuolen vanhan Kylän Riiston kylmähuonetta.

Edellisessä Utopiassa käsittelin valoa ja kerroin, miten systeemiä voidaan huijata ja matkustaa valoa nopeammin. Minä siis odotan suosiolla ensimmäistä kaupallista poimuajoon pystyvää lentovärkkiä ennen kuin sijoitan menopeliin ja karistan tämän pallon tomut tassuistani. Mutta silloin mennään. Nähdään Alfa Kentaurissa! ☾

*"Ufouskovaisia emme ole,
Skientologeiksi emme tahdo tulla.
Olkaamme siis scifistejä".
– Shimo Suntila, Suomen
viimeinen roskakirjailija*

HOUTSKÄR

AINO KUUSINEN

Houtskär vajoaa, Venetsia hajoaa, illuusioni onnellisista perheretkistä on historiaa. Olen matkustanut lukemattoman moniin paikkoihin, mutta en koskaan Madeiraa kauemmas. Sielläkään en käyttänyt omaa ruumistani, vaan isäni kantoi minua reppuselässä, ja hotellin omistaja nosti pienen kehoni käsivarsilleen Jumalan mahdin todisteena.

Olin täydellinen leikkikalua, mahtipontinen symboli, jota kuljetettiin laivan keulassa puusta veistettynä enkelilapsena.

Kuljin perheeni kanssa läpi Euroopan pääkaupunkien, ympäri Turun saariston, halki metsien ja purojen. Kroatiassa ei ole mitään kertomisen arvoista.

*Olin täydellinen leikkikalua,
mahtipontinen symboli, jota
kuljetettiin laivan keulassa
puusta veistettynä
enkelilapsena.*

V
A
J
O
A
A

Aina kuitenkin palasimme nukkekotiin, jossa kurottelin oman huoneeni oven kahvaa, yritin kasvaa isoksi ihmiseksi, joka osaa sulkea oven ilman apua. Kotona puhuttiin kielillä: latinaa, muinaiskreikkaa, siansaksaa. Kaavailin pupupehmista täydellisen ydin-perheen muodostelmaa, jossa äidit eivät oksentele ja isät ovat aina läsnä. Kyllästyin matkusteluun – halusin jäädä suljetun oven taakse maalaamaan kuvia merenrannasta,

kaipasin ikivanhan, puisen sängyn alle, jossa sain itkeä valtoimenaan ja esittää, että osaan lukea vaaleakantista Raamattua.

Palasin kaksi vuotta sitten Houtskäriin. Juoksentelin punkkien valloittamassa heinikossa ikivanhan koirani kanssa, pidättelin itkua asuntoauton parvella, jotta uusin jäsenen koristeltu ydinperhettä leikkivä perheeni ei häiriintyisi. En halunnut näyttää sitä, että en ollut kasvanut niiden kaikkien vuosien aikana lainkaan, etten vielääkään osannut latinaa, muinaiskreikkaa, siansaksaa. Venetsiaan en ikinä palannut, vaan valitsin sen sijaan Torinon, Bergamon, Milanon, Comon, Napolin ja Rooman. Kroatiaan minä en palannut, en ainakaan fyysisesti. Joskus unetomina öinä minä kuitenkin häpeissäni haistelen pientä pussukkaa, johon talletin kuivattua laventelia ja muistelen lentokoneita, kuhmuja, delfiinejä ja turkoosia rantaa.

Olen saapunut kotiin.

"APOPTOOSI"

Olen aloittanut uuden matkan. Sen nimi on vapaus. Vapauden rengastie kulkee läpi Budapestin, Prahan, Berliinin, läpi puutarhan, jossa Monet vangitsi paratiisin värit. Päätepysäkin, turvasataman, majakkasaaren (rakkaalla lapsella on monta nimeä) minä kuitenkin löysin ruumiistani. Vapaus on asettunut kävelystä kipeisiin jalkapohjiin, auringon päivettämään ihooni ja selkääni, joka on kipeä kannattelusta. Olen saapunut kotiin.

☾

Matkan loppupäästä, vanhuudesta

OLAVI PARTANEN

"Mitä minä näillä kemian ja fysiikan tiedoilla teen?" Sitä tulin koulu-aikoina miettineeksi, ja jotkut humanisteista ehkä jopa ääneen lausuneeksikin. Nyt, hieman vanhempana, on helppo tajuta tuon kysymyksen perimmäinen kapeakatseisuus. Ihmisen on kovin vaikea kuvitella muut elinolosuhteet kuin juuri senhetkiset.

Samasta syystä johtuen nuorena on vaikea pohtia sitä, millaista on elämä vanhana. Toki asian pohittaminen onkin siinä mielessä mahdollonta, että omaa elämäntilannettaan on täysin mahdollonta ennustaa monen vuosikymmenen päähän, joten ainakin omaan ja muiden varallisuuteen ja saavutuksiin liittyviä tuntemuksia ei voi vielä tässä vaiheessa ennustaa. Katkeruus, kateus ja itsesääli vaikuttavat paljon omaan itsereflektointiin, vaikei asiaa olekaan helppo tunnustaa.

Vaikka asia olisikin näin, uskon silti, että vanhuuden kokemi-

ssa on joitakin yleismaailmallisia piirteitä. Yksi näistä on tietynlainen sapekkuus, jota ei näy alle 60-vuotiaiden ihmisten olemuksessa. Tämän sapekkouden juovat juontavat sen tosiasian käsittelemisestä, että päivittäistä puhtia ei piisaa enää samalla lailla kuin edellisvuonna, edellisenä päivänä. Energiavarastot hupenevat eikä ihminen mahda sille mitään.

Mutta usein sitä ajatellaan väärästä tulokulmasta. Tästä käsin vanhaa ihmistä ärsyttäisi muka se, että hänellä riittäisi intoa tehdä enemmän asioita kuin hänellä olisi todellisuudessa tarmoa niiden tekemiseksi. Kuitenkin, ainakin luullakseni, eniten ärtymystä aiheuttaa sellaisten asioiden tekeminen, joihin on pakostikin käytettävä, yhä hupenevaa, päivittäistä puhtia: hampaiden peseminen, aamupalan tekeminen, kengännauhojen sitominen, sellaisten askareiden hoitaminen, jota ei ajattele samalla tavalla nuorem-

pana. Otaksun, että jokainen tajuaa vanhuudessaan, kuinka kuluttavia puuhia kukin noista on. Luultua useampaa vanhusta saattaakin kiinnostaa maailman parantaminen, mutta ilmastomarssille on laitettava ensiksi kengät jalkaan. Samantapaisesta syystä johtuen, tulkintani mukaan, Tšehovin novellit on tematisoitu siten kuin ne lukijalle avautuvat.

Toinen usein vanhuuteen liitetty väärinkäsitys on kutakuinkin tällainen toteamus: vanhat ihmiset ovat niin jämähtäneitä menneeseen aikaan ja romantisoivat sitä, pienetkin nykyajan muutokset ärsyttävät heitä. Ajatuksessa on kieltämättä jotakin perää, mutta se jää sanomaltaan vain puolittuudeksi. En usko, että muutoksen asiasisällöllä on niinkään merkitystä tai ainakaan siihen pureutumalla ei pääse käsiksi vanhuuden olemuksen. Pikemminkin vanhat ihmiset eivät pidä muutoksista, koska muutos itsessään kertoo ajan väistämättömästä kulusta, ja tämä on asia, josta ei halua tulla muistutetuksi vanhana. Perisyys ei siis piile jääräpäisyydessä tai muussa vastaavassa luonteenominaisuudessa, joka tuppautuisi kärjistymään vanhetessa, vaan itse muutoksen nopeudessa.

Millaista sitten olla vanhus? Onko jotain paikkansapitäviä ylei-

siä uskomuksia? Se on ainakin tullut huomattua – ja uskon tämän piirteen koskettavan kaikkia vanhoja ihmisiä – että vanhuudessa on tapana valittaa omista terveysongelmistaan, etenkin jos siihen liittyy jonkinasteista kipua. Tämä pitänee kutinsa myös omalla kohdallani. Jos tällä hetkellä käsittän sosiaalisen median ajan yhteiskuntasopimuksen siten, että teeskentelen olevani kiinnostunut kaverin päivityksistä kaikkine banaaleine yksityiskohtineen, jotta kaverini teeskentelisi olevansa yhtä kiinnostunut omista päivityksistäni kaikkine banaaleine yksityiskohtineen, niin vanhuudessa lupaan teeskennellä olevan yhtä kiinnostunut kaverini nivelkolo-uksista kuin hän minun.

"Luultua useampaa vanhusta saattaakin kiinnostaa maailman parantaminen, mutta ilmastomarssille on laitettava ensiksi kengät jalkaan."

Koska mikään ei ole tyhjänpäiväisestä kirjoittajasta yhtä hauskaa kuin ennustaa tulevaa (paitsi ehkä aiheesta kuin aiheesta saattaa olla yhtä mieluista – siihenhän tämä kirjoitus ei syllisty laisinkaan), aion laatia ennustuksen. Ennustan, että silloin, kun olen vanha, elämänviisautta ja inspiraatiota etsitään yhä nuoremmilta ihmisiltä. Tämä johtuu siitä, että ihmiset arvostavat tietynlaista harvinaislaatuista, ja juuri nyt näyttää

siltä, että Euroopan maissa ei ole neljän, viiden vuosikymmenen päästä muita jäljellä kuin pelkkiä vanhuksia. Ennenhän asetelma oli päinvastoin, ja vanhuus lähes yhtäläistettiin hyveeksi. Saattaa siis olla, että tulevaisuuden gretathunbergit eivät ole 16- vaan 6-vuotiaita. Siinä riittää minulla, 75-vuotiaana vaivaisena ukkelina ja vieläkin freelancena, kirjoittamisen aihetta.

☺

HUGO SIMBERG / "ILTAA KOHTI"

Kovat kämmenet
kuin isot lämpimät nahkarukkaset
arka koira hakeutuu viereen niiden taputeltavaksi

Komea ääni ja ruohonleikkurin jyly
en tiedä mitä hän lauloi, mutta tiedän miksi

laulan itsekin

ilon ja surun
kiireen ja levon
ajan kuluksi
laulamisen ilosta
ajatellakseni

Hän jätti meille merkkejä itsestään
tarkasti tekstatut marjapussit pakkasessa
oikean mittaiset halot

Minä olin kesän lopulla kaksi viikkoa merillä
veneeseen kansi oli suolavedestä harmaaksi ja uurteiseksi kulunut
kauniiksi ja sitkeäksi
Menimme urheasti vastatuuleen koska tiesimme että lopulta olisi myötäisen vuoro
se tulikin
samoihin aikoihin kun sinun vastatuulesi lakkasi
huokasitte samaan aikaan
Sinä ja vene

Suuret aallot ja pimeä yö
se pelotti mutta se on nyt ohi
Tuuli pyörii sinun jättämässäsi tyhjiössä
Pidämme ruorista yhdessä
toistemme pelastusliiveistä
ja löydämme kyllä suunnan
Pilvien raossa yötaivaalla otava

Aamulla aurinko koskettaa kasvoja niin
että on pakko hymyillä

KYLLIKKI KRUUNA

Omistettu isoisälle

Uuden vuoden horoskooppi

Utopian horoskoopit johdattavat sinut tulevaan vuoteen ja sen sattumuksiin. Tähtimerkkisi mukaan valikoidut kirja- ja biisivinkkaukset auttavat sinua selviämään mistä tahansa!

kauris

22.12.–20.1. Uusi vuotesi on täynnä ihmeitä. Anna järjen astua hetkeksi syrjään ja antaudu tunteidesi vietäväksi. Kohtaat henkilön, josta tulee sinulle hyvin merkityksellinen. On tullut aika viedä päätökseen jotain, mikä vaivaa sinua. Hetken tullen tiedät kyllä mitä tehdä. Muista nauttia pienistä hetkistä.

Kirjavinkki: Anu Silfverberg – Sinut on nähty

Voimabiisi: Billie Eilish – Therefore I Am

vesimies

21.1.–18.2. Uusi vuosi – uusi sinä. On tullut aika nousta uuteen loistoon yhtä matkaa kevään valon kanssa. Tämä vuosi tarjoaa sinulle mahdollisuuden luoda käärmeen lailla nahkasi. Karista harteiltasi menneet äläkä jää vellomaan itsestäsi. Kohtaa pelkosi ja huolesi – se auttaa sinua ymmärtämään, mitä tarvitset kasvaaksesi. Valta on sinulla.

Kirjavinkki: Akawaeke Emezi – Makeaa vettä

Voimabiisi: Dorian Electra – Man to Man

kalat

19.2.–20.3. Uusi vuosi on sinulle uusi alku. Olet varautunut pahimpaan, mikä on hyvä. Alkuvuosi voi olla myrskyisiä, pidä ohjat tiukasti käsissäsi. Nämä haasteet tekevät sinusta entistäkin vahvemman ja itsenäisemmän. Kärsivällisyys palkitsee sinut, joten pysy rauhallisena. Myrskyn rauhoittua kohtaavat uuden mahdollisuuden.

Kirjavinkki: Dess Terentjeva – Ihana

Voimabiisi: Olivia Rodrigo – good 4 u

oinas

21.3.–20.4. Uuden vuoden alussa tunnet itsesi voittamattomaksi. Uusi vuosi tuo elämääsi itsevarmuutta ja hyvää onnea. Valjasta päättäväisyytesi ja määrätietoisuutesi, ja selviät mistä vain. Laskua seuraa aina nousu – tänä vuonna kykenet nousemaan erityisen korkealle.

Kirjavinkit: Lisa Taddeo – Eläin

Voimabiisi: Erika Vikman – Huonoja ideoita

härkä

21.4.–21.5. Uuden vuoden alussa tunnet olosi kankeaksi. Pysähdy tutkimaan todellisia halujasi ja anna intohimojesi ohjata itseäsi. Päästä irti ihmissuhteista, jotka eivät enää palvele sinua. Alkuvuosi tulee olemaan otollista aikaa itse-reflektiolle. Olet matkalla oikeaan suuntaan.

Kirjavinkki: Gail Honeyman – Eleanorille kuuluu ihan hyvää

Voimabiisi: Mitski – Nobody

kakrosset

22.5.–21.6. Uusi vuosi alkaa vauhdikkaasti. Uskalla ottaa riskejä ja kokeilla uusia asioita, sillä nyt on vielä tavallistakin todennäköisempää, että niistä kehittyi jotakin suurta ja upeaa. Tavoittele unelmiasi, sillä tänä vuonna sinua onnistaa. Ihmissuhteissasi tulee tapahtumaan suuria muutoksia.

Kirjavinkki: Elizabeth Gilbert – Tyttöjen kaupunki

Voimabiisi: Kaija Koo – Operaatio Jalokivimeri

rapu

22.6.–22.7. Uusi vuosi on täynnä muutoksia ja suuria tunteita. Iloa ja hauskanpitoa on luvassa, kunhan muistat pitää ystävät lähelläsi. Vanha tuttusi menneisyydestä ilmestyy elämääsi yllättäen. Pysy varuillasi ja kuuntele vaistojesi – älä anna hetken huuman sekoittaa päätäsi liiaksi.

Kirjavinkki: Iida Sofia Hirvonen – Radalla

Voimabiisi: Dua Lipa – Levitating

leijona

23.7.–23.8. Uusi vuosi alkaa alavireessä. Kevät on sinulle oppimisen aikaa – menneet kokemukset voivat opettaa sinulle suuria asioita itsestäsi, kunhan pysähdyt tutkiskelemaan niitä. Kesää kohti heräät uudelleen eloon. Lisäksi vanha suola alkaa janottaa. Muista, ettei kaikki ole mustavalkoista.

Kirjavinkki: Bernardine Evaristo – Tyttö, nainen, toinen

Voimabiisi: Yeboyah – Just se

neitsyt

24.8.–22.9. Uusi vuosi herättää sinussa kaipuuta. Tulet tekemään suuren lupauksen tänä vuonna. Tämä voi poikia sinulle paljon iloa ja menestystä pitkäksi aikaa, jos pelaat korttisi oikein. Kokeile jotain mukavuusalueesi ulkopuolelta. Kevät tuo elämäsi uutta taikaa.

Kirjavinkki: Siiri Enoranta –Maailmantyttäret

Voimabiisi: Marina – Power & Control

vaaka

23.9.–23.10. Uusi vuosi tarjoaa sinulle voimaa ja energiaa. Lähennyt erään henkilön kanssa ja suhteessa tulee olemaan paljon uutta potentiaalia. Vuosi tuo eteesi valintoja, jotka voivat muuttaa elämäsi suunnan. Pidä silmät auki mahdollisuuksien varalta ja ole valmis kokeilemaan uutta. Olet lähellä läpimurtoa.

Kirjavinkki: Sally Rooney – Kaunis maailma, missä olet?

Voimabiisi: Beyonce – AMERICA HAS A PROBLEM

skorpioni

24.10.–22.11. Uuden vuoden lupauksesi voisi olla hankkiutua eroon myrkyllisistä ihmissuhteista. Sinun on valittava oman onnesi ja muiden miellyttämisen välillä. Kohtele itseäsi hyvin ja huomaat muiden tekevän samoin. Vuosi on täynnä suuria mahdollisuuksia – ota niistä irti kaikki, mitä saat. Älä päästä itseäsi liian helpolla.

Kirjavinkki: Colleen Hoover – It Ends with Us

Voimabiisi: Grimes – Shinigami Eyes

jousimies

23.11.–21.12. Uusi vuosi antaa sinulle mitä ansaitset. Vuosi on mahdollisuuksia täynnä. Onnetar on puolellasi ja johdattaa sinut kohti oikeita valintoja. Alkuvuosi saattaa olla kivinen, mutta ei mene aikaakaan kun pääset jo uuteen nousuun. Suuri seikkailu odottaa sinua.

Kirjavinkki: Zen Cho – Black Water Sister

Voimabiisi: St. Vincent – Los Ageless

Jää
sulaa hiljaa:
on muistuttanut
matkaa ulos sinusta ja
vaatinut vuosikymmeniltä
vaikuttaneita aikoja keräämään
sisäänsä kaikenlaista samalla
lailla kuin meri on kätkenyt
hyväilynsä kokonaisen
ihmisiän.

Kuiskaus:
*Mikään ei korvaa haikeutta, mutta jossain kohtaa
kaikki ei enää muistuta koko maailmasta.*

Utopia 2/2022

Kuvat:

- Venla Wallinmaa, 3
Anni Lappeteläinen, 10, 11
Matilda Kirvelä 9, 13, 44
Elina Salonen 18,20
Frans rinne 22, 24
Nild Strindberg 23
Kotivalo, CC BY-SA 3.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>> /
Wikimedia Commons 25
LPfi, CC BY-SA 3.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>> /
Wikimedia Commons 29
Johanna Ahonen 30,33
Aino Kuusinen 35
Kansallisgalleria, Yehia Ewesi 38
Selma Hopsu 39
Pyy Ruonavaara 43

Kuvat on muutettu mustavalkoisiksi.

Mimesis ry